

BØRNE- OG
UNDERVISNINGS-
MINISTERIET

Den 30. november 2020

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Handlingsplan for digital uddannelse 2021-2027. Omstilling af uddannelsessystemerne med henblik på den digitale tidsalder.

KOM(2020) 624

1. Resumé

Kommissionen offentliggjorde meddelelsen "Handlingsplan for digital uddannelse 2021-2027. Omstilling af uddannelsessystemerne med henblik på den digitale tidsalder" den 30. september 2020. Handlingsplanen er en opdatering af Kommissionens handlingsplan for digital uddannelse af 17. januar 2018. Meddelelsen blev offentliggjort samtidig med Kommissionens meddelelse om "etablering af et europæisk uddannelsesområde i 2025", og handlingsplanen for digital uddannelse indgår som et af initiativerne i denne.

I meddelelsen opstiller Kommissionen to strategiske prioriteter til styrkelse af digital uddannelse i EU's medlemsstater.

- Støtte udviklingen af et velfungerende økosystem for digital uddannelse
- Forbedring af digitale færdigheder og kompetencer med henblik på den digitale omstilling

Herunder annoncerer Kommissionen 14 initiativer, som de vil gennemføre for at understøtte prioriteterne og styrke digital uddannelse i perioden 2021-2027.

Regeringen støtter handlingsplanen. Det er vigtigt at styrke digitale færdigheder og kompetencer i samfundet. Endvidere støtter regeringen udveksling af erfaringer med digital undervisning i forlængelse af Covid-19, som er væsentligt i forhold til anvendelse af digital teknologi i undervisningssammenhænge. Den konkrete anvendelse af digital teknologi i undervisningen skal give mening for lærere og elever. Det er ligeledes væsentligt, at digitalisering af uddannelse sker både sammenhængende, effektivt og sikker infrastruktur. I forlængelse heraf vil regeringen opfordre til, at der også i det videre arbejde sættes fokus på elevers og studerendes trivsel i forbindelse med digital undervisning. Regeringen vil tage stilling til de enkelte initiativer i takt med, at de konkretiseres af Kommissionen.

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde meddelelsen *Handlingsplan for digital uddannelse 2021-2027. Omstilling af uddannelsessystemerne med henblik på den digitale tidsalder* den 30. september 2020. Meddelelsen er oversendt til Rådet i dansk sprogversion den 15. oktober 2020. Handlingsplanen er en opdatering af Kommissionens handlingsplan for digital uddannelse af 17. januar 2018. Den opdaterede handlingsplan tager udgangspunkt i, at den digitale omstilling fortsætter, og at Covid-19-krisen har sat fokus på nye udfordringer, hvorfor der er behov for at fokusere på de mere langsigtede digitale forandringer på uddannelsesområdet. Meddelelsen blev offentliggjort samtidig med Kommissionens meddelelse om *etablering af et europæisk uddannelsesområde i 2025*, og handlingsplanen for digital uddannelse indgår som et af initiativerne i denne.

3. Formål og indhold

Formål

Formålet med handlingsplanen er at præsentere en vision om forbedring af digital dannelse og kapacitet samt digitale færdigheder på alle uddannelsesniveauer. Selv om ansvaret for undervisningens indhold og uddannelsessystemernes tilrettelæggelse ligger hos medlemsstaterne, vil Kommissionen tage initiativer på europæisk plan, der kan bidrage til at understøtte samarbejde og udveksling af god praksis, rammer, forskning, anbefalinger og andre værktøjer. Det understreges endvidere, at Covid-19-krisen, hvor

næsten al uddannelse har måttet finde sted som fjernundervisning, afdækkede, at digital kapacitet og digitale færdigheder og kompetencer havde stor betydning for, hvor velforbredte de forskellige uddannelsessystemer var, da krisen opstod.

Indhold

Konklusioner fra høringer af interessenter

Grundlaget for handlingsplanen er en række høringer af interessenter, som Kommissionen gennemførte fra februar til september 2020. Blandt hovedpunkterne er, at Covid-19-krisen førte til en udvidet brug af digital læring på uddannelserne, men at det skete på en forhastet og ofte uorganiseret måde. Respondenternes største bekymringer var, hvordan man skulle sikre adgang, lighed og inklusion. 95 pct. af respondenterne vurderede, at Covid-19-krisen er et "vendepunkt" for, hvordan teknologi anvendes inden for uddannelserne. Endvidere vurderede respondenterne også, at undervisernes digitale færdigheder og kompetencer er den vigtigste bestanddel i digital uddannelse fulgt af lederskab og fremsynethed på uddannelsesinstitutionerne, passende digitalt indhold og infrastruktur. Elever og studerende gav udtryk for, at de savnede interaktion og vejledning fra lærerne, kommunikation med medstuderende og mere støtte i forhold til trivsel. Samtidig har krisen vist, hvor vigtigt det er, at folk har digitale færdigheder. Endelig fremgår det, at det stadig er for tidligt at drage konklusioner på længere sigt, og mere forskning er nødvendigt.

Kommissionens vejledende principper for tilpasning af uddannelsessystemerne til den digitale tidsalder:

- Inkluderende uddannelse af høj kvalitet, som respekterer beskyttelsen af personlige data og etik
- Transformeringsen af uddannelserne til den digitale tidsalder er en opgave for hele samfundet
- Passende investering i konnektivitet, udstyr og organisationsmæssig kapacitet og kompetence skal sikre, at alle har adgang til digital uddannelse
- Digital uddannelse bør spille en central rolle i styrkelsen af lighed og rummelighed
- Digitale kompetencer bør være centrale færdigheder for al undervisningspersonale
- Uddannelsesledere spiller en nøglerolle i digital uddannelse
- Digital dannelse er essentiel i en digitaliseret verden
- Grundlæggende digitale færdigheder er vigtige for at kunne udvikle sig personligt, være en aktiv borger i samfundet, bruge offentlige tjenester og sine grundlæggende rettigheder
- Folk med avancerede digitale færdigheder understøtter konkurrenceevnen og digital og grøn omstilling i samfundet, offentlige tjenester og i alle dele af økonomien
- Der er behov for uddannelsesmæssigt indhold af høj kvalitet til at styrke de europæiske uddannelsers relevans, kvalitet og rummelighed på alle niveauer.

Prioritetsområder og foranstaltninger – Kommissionens to strategiske prioriteter

1. strategiske prioritet: Støtte udviklingen af et velfungerende økosystem for digital uddannelse

Fremme af inkluderende digital uddannelse af høj kvalitet må være en fælles bestræbelse for hele samfundet, som både regeringer, uddannelsesinstitutioner, den private og offentlige sektor må engagere sig i for at udvikle et velfungerende økosystem for digital uddannelse. Her er *effektiv planlægning og udvikling af digital kapacitet* afgørende for uddannelsessystemerne.

Internetforbindelser med meget høj kapacitet er afgørende for uddannelserne. Efterspørgslen på konnektivitet stiger pga. applikationer, der kræver meget båndbredde. Sikring af hurtigt og stabilt internet til uddannelsesinstitutioner og elever og studerende er vigtigt for at sikre effektive og inddragende læringsforløb. Af betydning er også elevens og studerendes adgang til udstyr og internet hjemmefra.

Digitalt uddannelsesindhold og oplæring i digitale færdigheder, herunder digitale læringsmetoder, vil blive essentielt for personalet. Underviserne bør være i stand til at anvende innovative metoder, være opmærksomme på teknologiernes miljømæssige og klimamæssige påvirkning og dele ud af deres erfaringer.

På den baggrund vil Kommissionen gennemføre følgende tiltag:

- 1) *Dialog med medlemsstaterne for at forberede et muligt forslag til rådsbenstilling i 2022 om de vigtigste faktorer til succesfuld digital uddannelse.*
- 2) *Fremsætte forslag til rådsbenstilling om online- og fjernundervisning inden for grundskole og ungdomsuddannelser inden udgangen af 2021 baseret på erfaringer fra Covid-19-krisen.*
- 3) *Udvikle en ramme for europæiske digitalt uddannelsesindhold, der bygger på den europæiske kulturelle og kreative diversitet.*
- 4) *Understøtte konnektiviteten på skoler under Connecting Europe Facility-programmet. Udnytte mulighederne for EU-støtte mest muligt, hvad angår internetadgang, digitalt udstyr mv. til skoler mv.*
- 5) *Bruge Erasmus-samarbejdsprojekter til at støtte digitaliseringsplanerne på grundskoler og institutioner for ungdomsuddannelser, erhvervsuddannelser, videregående uddannelser og voksenuddannelser. Støtte digital pædagogik og ekspertise i forbindelse med undervisernes brug af digitale værktøjer.*
- 6) *Fremme forståelsen af de nye teknologier og deres anvendelse i uddannelsessystemet, udvikle etiske retningslinjer for kunstig intelligens og anvendelse af data i undervisning og læring til underviserne.*

2. strategiske prioritet: Forbedring af digitale færdigheder og kompetencer med henblik på den digitale omstilling

Et samfund i forandring og omstillingen til en grøn og digital økonomi kræver *stærke digitale ressourcer*. Det bliver essentielt at sørge for, at arbejdstagere og arbejdssøgende får digitale færdigheder.

Digital dannelse er blevet essentiel i hverdagslivet. En god forståelse af digital information, herunder personlige data, er afgørende for at navigere i en verden med flere og flere algoritmer. Uddannelserne bør mere aktivt hjælpe elever og studerende med at udvikle evnen til at gå kritisk til, filtrere og vurdere information, og særligt identificere misinformation og håndtere meget store informationsmængder.

Undervisning i informatik giver de unge muligheden for at få en sund forståelse for den digitale verden. Det kan også fremme interessen for STEM-fagene, herunder for piger. Kommissionen anbefaler, at der foretages en vurdering af digitale færdigheder hos unge uden for beskæftigelse eller uddannelse (NEET), der registrerer sig under ungegarantien, og på den baggrund tilbyde dem tilpasset digital forberedelsesundervisning.

Europæerne har brug for digitale færdigheder for at trives i en teknologidrevet økonomi. I fremtiden vil 90 pct. af stillingerne i alle sektorer kræve en form for digitale færdigheder, mens det er en mangel hos 35 pct. af Europas arbejdstagere.

Avancerede digitale færdigheder er meget efterspurgt. Digital Opportunity Traineeship-initiativet har siden 2018 givet studerende og nyuddannede muligheden for at opnå praktisk digital erfaring inden for industri. Programmet udvides til også at omfatte undervisere og andet uddannelsespersonale, ligesom det også vil blive udvidet til at omfatte praktik- og lærepladser inden for erhvervsuddannelserne.

Alle medlemsstater oplever mangel på IT-eksperter. 58 pct. af de virksomheder, der ønsker at ansætte IT-eksperter, oplyser, at de har udfordringer med rekrutteringen, og 78 pct. af virksomhederne siger, at manglen på passende færdigheder er den største udfordring for nye investeringer. Der skal derfor gøres mere for at fremme stillinger og karrierer i den digitale sektor.

Kvinder udgjorde 54 pct. af alle studerende på videregående uddannelser i EU i 2017, og alligevel er de særligt underrepræsenterede i den digitale sektor. Selv om piger generelt klarer sig bedre end drengene i PISA- og ICILS- (International Computer and Information Literacy Study) undersøgelserne, kan de med alderen skifte væk fra STEM-fagene, hvilket også slår igennem på de videregående uddannelser, hvor kun hver tredje færdiguddannede inden for STEM-fagene er kvinde. Undervisere, forældre og fagfolk bør motivere og inspirere kvindelige studerende for en større inklusion af kvinder i den digitale økonomi og derved tilføre social og økonomisk værdi til Europas konkurrenceevne, vækst og innovation.

Alle bør opnå en grundlæggende forståelse for nye og fremspirende teknologier, herunder kunstig intelligens. Dette vil hjælpe dem til positivt, sikkert og kritisk at bruge teknologierne og til at være opmærksomme på potentielle problemer vedrørende etik, miljømæssig bæredygtighed, databeskyttelse og privatliv, børns rettigheder og forskelsbehandling og fordomme.

For at forbedre udviklingen af digitale kompetencer vil Kommissionen gennemføre de følgende tiltag:

- 7) *Udvikle fælles retningslinjer for lærere og undervisningspersonale for at fremme digitale kompetencer og håndtere misinformation gennem uddannelse.*
- 8) *Opdatere den europæiske digitale kompetenceramme med henblik på at inkludere kunstig intelligens og datarelaterede færdigheder.*
- 9) *Udvikle et europæisk certifikat for digitale færdigheder, som kan blive anerkendt og accepteret af regeringer, arbejdsgivere og andre interessenter på tværs af Europa.*
- 10) *Fremsætte forslag til en rådshenstilling om et bedre udbud af digitale færdigheder på uddannelserne.*
- 11) *Forbedre monitoreringen og støtte den tværnationale indsamling af data om studerendes digitale færdigheder for bedre at forstå mangler og styrke evidensbasen for handling.*
- 12) *Motivere udviklingen af avancerede digitale færdigheder ved hjælp af målrettede metoder, herunder ved at udvide Digital Opportunity Traineeships til også at omfatte elever på erhvervsuddannelserne, og ved at tilbyde videreuddannelsesmuligheder til lærere og undervisere på skoler, erhvervsuddannelser, voksenuddannelse og videregående uddannelse.*
- 13) *Tilskynde kvinders deltagelse i STEM-fagene.*

Styrkelse af samarbejde og udveksling i digital uddannelse

For at forbedre samarbejdet om digital uddannelse vil Kommissionen:

- 14) *Etablere et europæisk digitalt uddannelsescentrum, der skal:*
 - *støtte medlemsstaterne ved at etablere et netværk af nationale rådgivningscentre inden for digital uddannelse (videndeling og god praksis),*
 - *monitorere handlingsplanen og udviklingen af digital uddannelse i Europa,*
 - *støtte tværsektorielt samarbejde og nye modeller for en ukompliceret udveksling af digitalt læringsindhold,*
 - *støtte udviklingen ved at være tænke-og-handle-tank for digital uddannelse og ved at inddrage interesserede parter.*

Monitorering og evaluering vil blive sikret som en del af styringsrammen for det europæiske uddannelsesområde. Kommissionen vil foretage en omfattende evaluering af planen for digital uddannelse i 2024 for at vurdere omfang og virkning og på den baggrund eventuelt foreslå nye initiativer.

Handlingsplanen vil bidrage til at øge den digitale effekt af Erasmus-programmet. Kombineret mobilitet vil blive integreret i Erasmus-programmet ved at introducere en "virtuel læringskomponent" til Erasmus og ved at styrke gode initiativer som eTwinning i skolerne.

På de videregående uddannelser vil *initiativet om Europæiske Universiteter* udvikle virtuelle og fysiske interuniversitære campusser. Et europæisk studie kort kommer til at spille en nøglerolle for at gøre det nemmere at sikre elektronisk udveksling og validering af de studerendes data og akademiske resultater.

Opsøgende og internationalt samarbejde

For at opnå en vellykket implementering af handlingsplanen skal de europæiske institutioner og medlemsstaterne arbejde tæt sammen, og Kommissionen vil støtte samarbejde og dannelse af netværk, der er aktive inden for digital uddannelse. Ligeledes vil Kommissionen organisere arrangementer i form af et *forum for interessenter* med det formål at øge deltagelsen hos en lang række interessenter.

Et åbent og velfungerende økosystem for digital uddannelse kan bidrage til at tiltrække og pleje talent rundt om i verden i takt med, at den globale konkurrence om talent og innovation forøges. Det understreges, at det er nødt til at være en uundværlig del af EU som global uddannelsespartner. Det vil blive afspejlet i EU-programmerne for internationalt samarbejde på globalt, regionalt og bilateralt plan, herunder Erasmus-programmets internationale dimension. Under en Team Europe-tilgang vil EU fremme globalt samarbejde, mens EU samtidig vil fremme sine strategiske mål i prioriterede regioner, især Vestbalkan, Afrika, og naboskabsregionerne i Det Østlige Partnerskab og syd for Middelhavet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Meddelelsen i sig selv medfører ingen konsekvenser for dansk ret.

7. Konsekvenser

Meddelelsen i sig selv forventes ikke at få konsekvenser for lovgivningen, EU-budgettet, statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Meddelelsen blev sendt i skriftlig høring i EU-specialudvalget vedr. uddannelse og ungdom den 7. oktober 2020. Der indkom følgende høringssvar, som nedenfor gengives i deres fulde længde.

Kommunernes Landsforening (KL):

”Vi noterer følgende:

- Vigtigheden af, at uddannelse ved hjælp af digitale redskaber skal være inkluderende bliver fremhævet. Vi skal derfor fortsætte kommunernes tilstræbelser for, at alle har adgang til uddannelse, hvilket kræver en særlig opmærksomhed på elever med læse/skrive vanskeligheder eller svagtseende. Dette er en del af KL's samarbejde med ministeriet om kvalitetssikring af digitale læremidler
- Interessant at man fra EU vil iværksætte en undersøgelse af muligheden for at understøtte en åben (gratis) platform for online ressourcer, herunder hvordan det skal spille sammen med allerede eksisterende digitale læremidler. Det sidste er vigtigt i forhold til evt. udbredelse.”

Akademikerne/forbundet Kultur og Information:

”Forbundet bakker overordnet op om Kommissionens initiativ om en handlingsplan for digital uddannelse. Vores medlemmer i både folke- og forsknings- og uddannelsesbibliotekerne arbejder med den digitale dannelse i praksis, og det er et vigtigt område at prioritere.

I handlingsplanen omtales en række erfaringer fra COVID-19 nedlukningen, bl.a. uligheden på det digitale område. Vi kan i forlængelse heraf tilføje, at de danske erfaringer tilsvarende er, at COVID-19 situationen har øget uligheden indenfor biblioteksbrugen, og biblioteksbrugen er jo understøttende for uddannelse, hjemmeundervisning mv.”

Danske Universiteter har meddelt, at de ikke har bemærkninger til meddelelsen.

Danske Erhvervsskoler og –Gymnasier (DEG):

”DEG kan grundlæggende bakke op om ”Handlingsplan for digital uddannelse 2021-2025”.

Der er DEG´s vurdering, at erhvervsuddannelserne og de ufaglærtes og faglærtes opkvalificering har stor betydning for vækst lokalt i medlemslandene, men også i hele Europa. Erhvervsuddannelserne har en afgørende betydning for den grønne omstilling og DEG bifalder derfor, at disse uddannelser er nævnt specifikt flere steder i Handlingsplanen, også i forbindelse med udviklingen af digitale programmer.

Det fremgår på s. 13, i punkt 6 (under indsatsen; Lancere en strategisk dialog med EU-landene for at forbedre et muligt forslag til en henstilling af Rådet i 2022 om de vigtigste faktorer til succesfuld digital uddannelse), at der er en målsætning om, at 45 % af deltagerne i kurser for forskere og studerende om ”Ethiske retningslinjer for pålidelig kunstig intelligens” er kvinder. DEG undrer sig over, at der er en målsætning om, at færre kvinder deltager i disse kurser. Dels er en af de 6 dimensioner i det Europæiske Uddannelsesområde netop ligestilling, og samtidig fremhæves det flere steder i handlingsplanen, at det er et ønske at tilskynde flere kvinder til at uddanne sig i og arbejder i STEM-fagene. DEG finder det naturligt, at målsætningen også afspejler ønsket om ligestilling.

Det fremgår på s. 16, at Europakommissionen desuden vil gennemføre foranstaltninger for at forbedre udviklingen af digitale kompetencer ved blandt andet at udvikle et europæisk certifikat for digitale færdigheder. Den seneste PISA-undersøgelse viste, at alt for mange voksne mangler de helt grundlæggende basale digitale kompetencer og DEG mener derfor, at dette er en særdeles væsentlig indsats for at nå i mål med handlingsplanen.

Generelt bifalder DEG det store fokus, der er på, at øgede digitale kompetencer er nødvendige for opretholdelse af demokratiet og borgernes muligheder for at agere i et hverdagsliv fyldt med digitale løsninger. Netop derfor er det en god idé at etablere netværker og fora på europæisk plan, så der kan udveksles best-practice og drøftes muligheder og udfordringer i digital dannelse.

Afsluttende foreslår DEG, at der i forbindelse med gennemførelse af de foranstaltninger, der skal bidrage til et velfungerende økosystem for digital dannelse (s. 12 og frem) gennemføres informationsindsatser i medlemslandene, dels for at udbrede best-practice og udbrede de udviklede systemer og redskaber, men også for at få udbredt kendskab til de forskellige netværker og fora, herunder det europæiske digitale uddannelsescentrum, der omtales på s. 18, ligesom det vil være gavnligt at udbrede kendskabet for at sikre deltagelse fra så bred en gruppe som muligt, fra alle medlemslande.”

Danske Studerendes Fællesråd (DSF):

”Overordnet set er vi positive over tiltagene i dokumentet.

Kommissionen burde overveje implikationerne ved at øget digitalisering medfører en større brug af services fra private udbydere, som derved for stor adgang til EU-borgernes data. Unionen er af en sådan størrelse, at den burde kunne undersøge mulighederne for at tilbyde sikre redskaber og services til borgere, uden kommercielle bagtanker.

Det er vigtigt, at studerendes data behandles forsvarligt og følger gældende regler, og det er positivt at kommissionen tager dette seriøst. Men vi ser fortsat et manglende fokus på metadata, som GDPR ikke tager højde for, som også skal inkluderes, da mere digitalisering vil fordre mere brugsdata fra brugerne, altså studerende. Det skal være klart og tydeligt, hvordan sådanne data bruges, og hvordan den studerende kan kontrollere disse. Det er også vigtigt at understrege, at det er den studerende selv, der som udgangspunkt skal have råderet og ejerskab over sine egne data, inklusive metadata.

Det er positivt, at der fokuseres på, at alle skal have lige adgang til de muligheder som digitalisering bringer, både ved hjælp af opgraderede bredbåndslinjer og nyere/bedre udstyr til at tilgå de digitale redskaber, også for økonomisk marginaliserede grupper af samfundet.

Det er videre positivt, at uddannelse anses som en ret, der kan understøttes af digitale eller blended metoder. Men vi forholder os kritiske over for en blind jagt efter at tilbyde digital adgang til uddannelse på bekostning af politikker og tiltag, der fremmer den fysiske adgang til uddannelse, så det digitale primært er et supplement dertil. Covid-19 nedlukningen og den dertilhørende overgang til i langt højere grad digital undervisning har belyst nogle klare problematikker ved digital undervisning, som kun fysisk undervisning kan hindre. Dette har i høj grad været den studerendes motivation og koncentrationsevne, fastholdelse til en uddannelse, samt at det sociale aspekt af uddannelsen er ekstremt formativ, f.eks. gennem uformelle snakke i pausen mellem de studerende og sammen med underviseren, der fremmer studieudbyttet, eller følelsen af et fagligt fællesskab. Disse ting skal indtænkes ved udbredelse af digital undervisning.

Derudover skal det også være klart, at digitalisering af uddannelse aldrig må være på baggrund af et ønske om at spare på undervisningsudgifterne, men skal ses som en yderligere investering i at forbedre oplevelsen og udbyttet af uddannelsen for den gængse studerende i almindelighed, og for at inkludere de grupper, som oplever barrierer ved fysisk undervisning.

Det er positivt, at kommissionen også fokuserer på undervisningspersonalets digitale kvalifikationer, og styrkelse af disse ifm. overgangen til både pludselig og planlagt digital undervisning. Den nuværende pandemi har vist en meget varierende digital undervisningskvalitet, som selvfølgelig skal være høj, selvom den ikke altid er ideel. Dette skal underviserne kunne finde støtte til at tillære sig.

Vi ser positivt på, at man vil mindske barrierer for kvinders deltagelse i IT og tekniske fag.

Det er også positivt, at der lægges op til en hub, hvor viden, erfaringer og redskaber kan deles for i fællesskab at opkvalificere undervisere og institutioner til at undervise digitalt, både i nødsituationer, samt når det er planlagt.

Digitalisering må ikke erstatte fysisk mobilitet, hvor dette enten er muligt, eller kan muliggøres ved hjælp af ekstra support, som f.eks. studerende med handicap, der kan tage på udveksling, hvis der ydes støtte til den nødvendige support. Digital mobilitet skal være til de situationer, hvor der ikke er mulighed eller brug for et fysisk ophold, men ikke som en andenrangs udveksling, som er billigere, da man ikke har de samme udgifter ved at være med online hjemmefra.”

Danske Lærerorganisationer International (DLi):

”DLI – der repræsenterer de danske underviserorganisationer; BUPL, DLF, FSL, GL, DM og Uddannelsesforbundet - har nedenstående høringssvar til meddelelsen om handlingsplan for digital uddannelse 2021-2027.

Digitalisering og teknologi skal bidrage til at understøtte kvaliteten i uddannelse og undervisning. Digital uddannelse er derfor et misvisende begreb. Kvalitet i uddannelse og undervisning baserer sig på tilbud af høj pædagogisk og faglig kvalitet, herunder det relationelle pædagogiske arbejde mellem underviser og barn, elev, studerende og målsætningen om at fremme den lærendes dannelsesmæssige udvikling.

Digitalisering og teknologier kan bidrage til at understøtte kvaliteten i uddannelse og undervisning hvis nogle grundlæggende ramme- og indholdsmæssige forudsætninger er opfyldt samt nogle specifikke forudsætninger der relaterer til de konkrete behov som anvendelse af digitale teknologier medfører.

De rammemæssige betingelser er blandt andet en tydelig kompetence- og ansvarsfordeling mellem de involverede aktører, at den nødvendige grundlæggende og videre uddannelse for undervisere, skoleleder m.fl. er til stede, at arbejdsforholdene er gode og den nødvendige tid stilles til rådighed til at forberede og gennemføre undervisningen.

Digitale undervisningsmaterialer, evaluerings- og testmateriale og digitale faciliteringsværktøjer skal have den nødvendige faglige, pædagogiske, didaktiske, tilgængeligheds- og dataetiske kvalitet, være tilgængelige for undervisere og elever og underviseren skal kunne vælge det digitale materiale og de værktøjer der er passende til den konkrete undervisningssammenhæng.

Alt for ofte, også i handlingsplanen for digital uddannelse, er der ikke tilstrækkelig kritisk fokus på om og hvordan digitalisering og teknologi fremmer kvaliteten og drøftelser og beslutninger foregår uden for de pædagogiske sammenhænge hvor planlægning og gennemførelse af undervisning hører hjemme. DLI anser på ovennævnte baggrund, at der er behov for at handlingsplanen i højere grad tydeliggør at det er de sociale parter og undervisere og skoleledere i særdeleshed der skal vurdere den pædagogiske og faglige begrundelse for at inddrage digitale teknologier i uddannelse og undervisning. Det er så til gengæld myndighedernes ansvar at sikre den dataetiske dimension, såvel som den klimamæssige påvirkning som de forskellige teknologier måtte have, som der henvises til på side 11 i den danske oversættelse af handlingsplanen.

Den digitale infrastruktur og indkøb af hardware og software bør ske i et samspil mellem det pædagogiske personale og ledere og de relevante myndigheder.

DLI er enig i at der bør udvikles strategier for digitalisering i uddannelsessektoren på både europæisk og nationalt niveau, men de bør tage sit udgangspunkt i at fremme kvalitet i uddannelse og undervisning som beskrevet ovenfor.

Underviserens arbejdsmiljø og -vilkår bliver udfordret af den øgede digitalisering i uddannelsessektoren, men er ikke kun en udfordring for arbejdsmiljøet, men også for kvaliteten af uddannelse. Det bør derfor inddrages i handlingsplanen og i digitaliseringsstrategier. Det samme gælder børns, elevers og studerendes arbejdsmiljø. Disse udfordringer forstærkes naturligvis i forbindelse med fjernundervisning og hybridundervisning, som det er erfaret under Covid-19-pandemien.

Handlingsplanen bør indeholde klare målsætninger om at sikre en pædagogisk og faglig formålstjenlig samt forsvarlig og lovlig anvendelse og opbevaring af data om børn, elever og studerende, såvel som ansatte (undervisere). Et ansvar der påhviler arbejdsgiverne og myndighedernes og som er afgørende for ansattes og borgeres tillid til myndighederne.

DLI ønsker at Kommissionen uddyber hvilke muligheder og udfordringer den anser der ligger i anvendelsen af kunstig intelligens i uddannelse og undervisning. Det samme gør sig gældende i forhold til virtual og augmented reality-teknologier.

DLI er positivt indstillet over for de i handlingsplanen nævnte initiativer omkring efter- og videreuddannelsesmuligheder for undervisere.

DLI er forundret over at digitaliseringen af test, evaluering og eksamener samt myndigheders indsamling af data fra undervisning, herunder den politiske anvendelse af disse data, ikke er nævnt i handlingsplanen, og efterlyser nogle klare (etiske) retningslinjer for dette der tager sit klare udgangspunkt i at bidrage til at understøtte elever og studerendes læring, undervisningen og pædagogikken og modvirker high-stake test og multiple purpose test.

DLI ønsker en inddragelse af de europæiske og nationale sociale parter, herunder underviserorganisationerne, og andre relevante aktører i forhold til en drøftelse af hvordan og hvilke digitale færdigheder og -kompetencer der bør være omfattet af de forskellige niveauer i uddannelsessystemet. Drøftelsen skal gerne medvirke til en fælles forståelse af og viden om hvordan det reelt kan sikre dannelse og at alle får de nødvendige færdigheder og kompetencer. DLI støtter intentionerne i handlingsplanen omkring at sikre at begge køn har reelt lige muligheder også inden for IT-specialiserede uddannelse og -beskæftigelse. På samme måde støtter DLI op om at sikre

tilgængeligheden, særligt for lærende med funktionsnedsættelser – dette er et område hvor der er store mangler.

DLI ønsker at handlingsplanen forholder sig uddannelsesindustriens rolle i uddannelsessektoren. Der er behov for transparens og klare regler for myndigheders aftaler med uddannelsesindustrien der med en øget digitalisering af uddannelsessektoren får en stadig mere dominerende rolle. De har gennem uddannelsesinstitutioners anvendelse af deres produkter adgang til store mængder data om børn, elever og studerendes digitale adfærd. Der mangler et klart overblik over dette forhold og nogle klare rammer der kan sikre etiske retningslinjer for uddannelsesindustrien i uddannelsessektoren. Et andet problem er risikoen for at få kommercielle udbydere af undervisningsmateriale m.v. dominerer markedet og skubber mindre udbydere ud.”

Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA):

”Generelt bakker vi fuldt op om begge Kommissionens meddelelser og gode intentioner om at styrke den fælleseuropæiske indsats på disse områder.”

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generel opbakning til fokus på behovet for styrkelse af digital uddannelse med hensyn til både økosystemer for digital uddannelse og digitale kompetencer, som alle medlemsstaterne oplevede i varierende grad i forbindelse med Covid-19-krisen. Derudover er der ikke kendskab til medlemsstaternes mere konkrete holdninger.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter Kommissionens handlingsplan for digital uddannelse 2021-2027. Regeringen er enig i, at det er vigtigt at styrke digitale færdigheder og kompetencer i samfundet. Endvidere støtter regeringen udveksling af erfaringer med digital undervisning i forlængelse af Covid-19. Det er væsentligt i forhold til anvendelse af digital teknologi i undervisningssammenhænge, herunder hvorfor og hvordan lærere og undervisere inddrager det. Gøres det bevidst, kompetent og målrettet, vil det fremme kvalitet og kan være en positiv tilføjelse til den eksisterende undervisning. Gøres det derimod tilfældigt og for at spare, skaber det modsat ikke god og motiverende undervisning, der gør eleverne dygtigere. Det er derfor vigtigt, at den konkrete anvendelse af digital teknologi i undervisningen giver mening for lærere og elever. Det er ligeledes væsentligt, at digitalisering af uddannelse sker strategisk og med blik for en både sammenhængende, effektiv og sikker infrastruktur. I forlængelse heraf vil regeringen opfordre til, at der også i det videre arbejde sættes fokus på elevers og studerendes trivsel i forbindelse med digital undervisning.

Regeringen finder, at de forskellige nye tværnationale samarbejder, som handlingsplanen lægger op til, bør knyttes til allerede eksisterende nationale strukturer for ikke at skabe unødige administrative byrder. Endvidere er det væsentligt, at medlemsstaternes meget forskellige udgangspunkter i forhold til it-niveau tages i betragtning, når merværdien af fælles retningslinjer, certifikater mv. overvejes.

Der vil blive taget specifik stilling til de enkelte initiativer i takt med, at de konkretiseres af Kommissionen.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.